

የዓለም አቀፍ ማህበረሰብ ዕውቅና ያገኘ ልማት

ብ. ነጋሽ 10-09-17

ዓለም አቀፍ የገንዘብና የኢኮኖሚ ተቋማት ስለኢትዮጵያ የኢኮኖሚ እድገትና ልማት በይፋ መመስከር ከጀመሩ ከራራው። ይሁን እንጂ ከአምስትና ስድስት ዓመታት በፊት የነበረውን ሁኔታ መለስ ብለን ስናስታውስ ተቋማቱ የኢትዮጵያን እድገት መቀበል ይከብዳቸው እንደነበረ እንረዳለን። ተቋማቱ ለኢትዮጵያ የሚሰጡት ብድርና ድጋፍ በፖሊሲ ኪራይ የተሸበበ ነበር። ገንዘብ እንደናበድራችሁ ወይም እንደንለግሳችሁ ይህን ቀይሩ፣ ይህን ተቀበሉ የሚል ገንዘብን በፖሊሲ የመቀየር ጥያቄ ማቅረብ የተለመደ ነበር። እነዚህ ሁኔታዎች አሁን አሁን በኪራይ መልክ ሳይሆን እንደምክረሃሳብ የሚቀርቡበት ሁኔታ ነው ያለው። ገንዘብን በፖሊሲ የመቀየር የኪራይ ጥያቄው እየቀረ ይመስላል።

ለዚህ አስረጃጅነት በያዘነው ዓመት የዓለም ባንክና ዓለም አቀፍ የገንዘብ ተቋም በኢትዮጵያ የኢኮኖሚ እድገትን በተመለከተ የሰጡትን መግለጫ እንመልከት። የዓለም ባንክ ግንቦት ወር፣ 2009 ዓ/ም ላይ ይፋ ባደረገው የዓለም የኢኮኖሚ ሁኔታ ትንበያ ሪፖርት፣ ኢትዮጵያ በፈረንጅቹ 2017 ዓ/ም የ8 ነጥብ 3 በመቶ እድገት እንደምታስመዘግብ አመልክቷል። የትንበያው ሪፖርት፣ የሃገሪቱ ኢኮኖሚያዊ እድገት ዓለም ላይ ከሚመዘገቡ ፈጣን ኢኮኖሚያዊ እድገቶች አንዱ መሆኑን ያሳያል። ዝቅተኛ ገቢ ካላቸው ሃገራት አኳያ በኢትዮጵያ የሚመዘገበው እድገት ፈጣኑ እንደሚሆንም የትንበያው ሪፖርት ይገልጻል። በትንበያው መሰረት የኢትዮጵያ የኢኮኖሚ እድገት ከአፍሪካም ቀዳሚ ሲሆን፣ ታንዛኒያ በ7 ነጥብ 2፣ አይቪሪኮስት በ6 ነጥብ 8 እንዲሁም ሴኔጋል በ6 ነጥብ 7 ይከተላሉ።

ዓለም አቀፍ የገንዘብም ተቋምም (IMF) ሰሞኑን የኢትዮጵያን እድገት በተመለከተ ተመሳሳይ ትንበያ አስቀምጧል። ዓለም አቀፍ የገንዘብ ተቋም የኢትዮጵያን ኢኮኖሚ አፈፃፀምና ቀጣይ ሁኔታዎች ግምገማ ሰሞኑን ይፋ ባደረገው የመጀመሪያ ደረጃ የጥናት ሪፖርት እ ኤ ኦ የ2016/17 የሃገር ውስጥ አጠቃላይ ምርት በዘጠኝ በመቶ እንደሚያድግ ወይም የሃገሪቱ ኢኮኖሚ ዘጠኝ በመቶ እንደሚያድግ አመልክቷል። ሰሞኑን በኢትዮጵያ ጉብኝት የደረገው የተቋሙ የልኡካን ቡድን መሪ ጁሊዮ ኤስካላዮ በሰጡት መግለጫ፣ በ2016/17 ሃገሪቱ ለዓለም ገበያ የምታቀርባቸው ዋና ዋና ምርቶች ዋጋ በጉልህ ባሽቆለቆለበትና የድርቅ ተፅእኖ በተለያዩ የሃገሪቱ አካባቢዎች በተደጋጋሚ ባጋጠመበት ሁኔታ የሃገሪቱ ኢኮኖሚ እነዚህን ፈተናዎች ተቋቁሞ ጥሩ አፈጻጸም ማሳየቱ የሚደነቅ መሆኑን ገልጸዋል።

ሁለቱም ግዙፍ ዓለም አቀፍ የገንዘብ ተቋማት የኢትዮጵያን ኢኮኖሚ እድገት በተመለከተ ያስቀመጡት የስምንት እና የዘጠኝ በመቶ የኢኮኖሚ እድገት ትንበያ ከመንግስት የአሥር በመቶ የኢኮኖሚ እድገት ትንበያ ጋር ተመሳሳይ ነው ማለት ይቻላል። ከስድስት ዓመት በፊት የነበረው ሁኔታ ግን ከዚህ የተለየ ነበር። የኢትዮጵያ ኢኮኖሚ ግን ያኔም ያድግ ነበር። ለኢትዮጵያ ኢኮኖሚ እድገት እውቅና መስጠት ከጀመሩም በኋላ የሚያስቀምጡት የእድገት ትንበያ፣ በተለይ በዓለም አቀፍ የገንዘብ ተቋም የሚቀርበው ትንበያና ተመዘገብ ተብሎ የሚገለጸው የእድገት መጠን ከመንግስት ትንበያና የእድገት መጠን መግለጫ ጋር ሰፊ ያለ ልዩነት ነበረው። አሁን ከላይ እንደተመለከተው የተቀራረበ ሆኗል። ይህ ሁኔታ ተቋማቱ ለኢትዮጵያ ኢኮኖሚ እድገት የሰጡትን እውቅና ያመለክታል። ይህ ጥሩ ነው። ተደጋግፎ መስራት የሚያስችል አውድ ይፈጥራል።

ተቋማቱ ለኢትዮጵያ ኢኮኖሚ እድገት የሰጡት እውቅና በተጨማሪም የኢትዮጵያን ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ እድገት ሊያግዝ የሚችል ድጋፍ የሚያደርጉበትን ሁኔታ አስከትሏል። ሁለቱም ተቋማት የመንግስትን የማህበራዊና የኢኮኖሚ ልማት እቅዶች መሰረት በማድረግ የሚሰጡት ብድርና ድጋፍ ለዚህ አስረጃጅነት ሊጠቀስ ይችላል። ለአብነት ያህል የዓለም ባንክ በ2009 ዓ/ም እንዲሁም 2010 ዓ/ም ከገባ በኋላ ሰሞኑን ለኢትዮጵያ የሰጠውን ብድርና ድጋፍ እንመለከት።

በመጋቢት ወር 2009 ዓ/ም የዓለም ባንክ በኢትዮጵያ በከተሞች የውሃ አቅርቦት ችግርን ለማቃለልና የፍላጎት አወጋገድ ሥርዓትን ለማሳደግ የ445 ሚሊየን የአሜሪካ ዶላር ብድር ሰጥቷል። በብድር የሚገኘው የ445 ሚሊየን የአሜሪካ ዶላር፣ በአዲስ አበባና ሌሎች 22 የሃገሪቱ አካላት ከተሞች የሚኖሩ ዜጎችን የመጠጥ ውሃ አቅርቦት ችግር ለመፍታት እንዲሁም የከተሞቹን የቆሻሻ አወጋገድ ሥርዓት ለማሳደግ እንደሚውል የባንኩ መረጃ ያመለክታል። ባንኩ የዜጎችን ደህንነት ለመጠበቅና ምርታማነታቸውን ለማሳደግ ንፁህና አስተማማኝ ውሃ እንዲሁም ዘመናዊ የፍላጎት አወጋገድ ሊዘረጋ ይገባል የሚል አቋም እንዳለውም ገልጿል። የዓለም ባንክ በአካላት ገቢ የሚተዳደሩ ሰዎች ዋነኛ ፈተና የሆኑትን ውሃ ወለድና ከንፅህና ጉድለት ጋር ተያይዞ የሚመጡ በሽታዎችን ለመቀነስ እየሰራ መሆኑንም በወቅቱ አስታውቆ ነበር። ባንኩ ብድሩን ባጸደቀበት ወቅት እንዳስታወቀው፣ ብድሩ 3 ነጥብ 38 ሚሊየን ኢትዮጵያውያንን የንፁህ ውሃ ተጠቃሚ ማድረግ ያስችላል።

በወቅቱ የኢትዮጵያ የዓለም ባንክ ዳይሬክተር ካሮሊን ተርክ፣ ባንኩ ለኢትዮጵያ ለመስጠት ያፀደቀው ብድር በከተሞች የንፁህ መጠጥ ውሃና የቆሻሻ አወጋገድ ችግርን ለመቅረፍ በሚከናወኑ ስራዎች ለዜጎች የሰራ እድል የሚፈጥር መሆኑን አመልክቶታል። በኢትዮጵያ የፍላጎት አወጋገድ ስርዓት ያላት ከተማ አዲስ አበባ ብቻ መሆኗን ባንኩ መገንዘቡን አስታውቋል። ከተማዋ ከፈጣን እድገቷ ጋር ተያይዞ በርካታ የመሰረተ ልማት እየተገነቡባት ቢሆንም፣ በተለይም የቆሻሻ አወጋገድ ሥርዓቷ ኋላ ቀር መሆኑንና ይህን ዘመናዊ ማድረግ ያስፈልጋል የሚል እምነት እንዳለውም አስታውቋል። በመሆኑም ሁሉን አቀፍ የከተማ የፍላጎት አወጋገድ ሥርዓት ለመዘርጋት የዓለም ባንክ ከኢትዮጵያ መንግስት ጋር የመስራት እቅድ ያለው መሆኑንም አስታውቋል።

የዓለም ባንኩ ለከተሞች የንፁህ መጠጥ ውህ አቅርቦትና ቆሻሻ አወጋገድ ፕሮጀክት ከሰጠው ብድር ጋር ለሞጆ ደረቅ ወደብ ማስፋፊያ 150 ሚሊየን ዶላር ብድር ሰጥቷል። ለደረቅ ወደብ ማስፋፊያ የዓለም ባንክ የሰጠውን ብድር አስመልክቶ የኢትዮጵያ የባህር ትራንስፖርትና ሎጀስቲክ አገልግሎት ድርጅት በሰጠው መግለጫ፣ የደረቅ ወደብ መስፋፋት በቀጣይ የገቢና ወጪ እቃዎችን በተቀላጠፈ መልኩ ለማከናወን ከፍተኛ ጠቀሜታ እንደሚኖረው አረጋግጧል።

ከዚህ በተጨማሪ የዓለም በዚህ ሰሞን ማለትም 2010 ከገባ በኋላ፣ ኢትዮጵያ የምግብ ዋስትናን ለማረጋገጥ ለምትተገብረው የሴፍቲ ኔት መርሃ ግብር የሚውል የ1 ነጥብ 3 ቢሊየን የአሜሪካ ድጋፍ ሰጥቷል። የገጠር የሴፍቲኔት መርሃ ግብር በኢትዮጵያ የምግብ ዋስትና ችግር ያለባቸው የገጠር ነዋሪዎች ራሳቸውን እንዲችሉ ለማድረግ የተነደፈና ባለፉት 12 ዓመታት ተግባራዊ የተደረገ ፕሮግራም ነው። በአሁኑ ወቅትም 8 ሚሊየን ዜጎች የፕሮግራሙ ተጠቃሚ ናቸው። ከዚህ ውስጥ አራት ሚሊየኑ በድርቅ ምክንያት ለምግብ እጥረት በተጋለጡ አካባቢዎች የሚኖሩ ናቸው። መርሃ ግብሩ በምግብ ለስራ በርካቶች የአከባቢ ጥበቃን ጨምሮ በተለያዩ የልማት ስራዎች ላይ በመሳተፍ ድጋፉን በማግኘት ራሳቸውን በምግብ እንዲችሉ የሚያደርግ ነው። የዓለም ባንክ መርሃ ግብሩ የሰብዓዊ እርዳታን በምን አኳኋን ከልማት ጋር መተሳሰር እንደሚቻል ያሳየ፤ በምሳሌነት የሚጠቀስ መሆኑን አስታውቋል። የዓለም ባንክ ለዚህ መርሃ ግብር ማስፈጸሚያ ለኢትዮጵያ ካቀረበው ገንዘብ ውስጥ 700 ሚሊየን ዶላር ያህሉ በብድር መልክ የተገኘ ሲሆን፣ 600 ሚሊየን የአሜሪካ ዶላር ደግሞ በእርዳታ መልክ የተሰጠ ነው።

በአጠቃላይ የዓለም ባንክና ዓለም አቀፍ የገንዘብ ድርጅት ለኢትዮጵያ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ልማት እያደረጉት ያለው እርዳታና ብድር፣ እንዲሁም እየተመዘገበ ላለው እድገት እውቅና መስጠታቸውና የእድገቱን ቀጣይነት መተንበያቸው፣ በሃገሪቱ እየተመዘገበ ያለው ፈጣንና ተከታታይ እድገት የዓለም አቀፍን ማህበረሰብ አመኔታ ያገኘ መሆኑን ያመለክታል። የኢ.ፌ.ዴ.ሪ መንግስት ማህበራዊ አገልግሎቶችን በፍትሃዊነት ለማዳረስ በተግባር እያከናወነ ያለው ተግባርና ያሰገኘው ውጤት እውቅና ማግኘቱንም ያመለክታል።

